

Vicent Borràs
**Anatomia
patològica**

Un dietari
dels dies gats

Premi
València

L'ECLÈCTICA

bromera

València, 22/05/21

Ens hem passat la vida esperant.

Esperant el dia, esperant la nit. Esperant que vinga l'examen, esperant que acabe, esperant la nota.

Ens hem passat la vida esperant. Esperant que vinga, esperant que se'n vaja, esperant que torne.

Ens hem passat la vida esperant. Esperant l'amor. Esperant l'adeu. Esperant la mort.

Ens hem passat la vida esperant. Esperant la cançó. Que comence, que acabe, que l'escoltes.

Ens hem passat la vida esperant el poema, convocant el ritme, tantejant la rima, festejant els mots.

Ens hem passat la vida esperant la vida.

&&&

Oliva, 03/07/21

Començar és difícil, el més complicat. Els inicis marquen i comprometen els finals. L'inici d'aquesta història (o malson) caldria situar-lo en els últims dies de desembre de 2018. Juraria que, com una broma de mal gust, va ser justament el dia 28, el dia dels Sants Innocents. A la sala d'espera de l'hospital 9 d'Octubre, òbric el sobre que, sense entendre ni pruna de medicina oncològica, em fa saber que el resultat de la biòpsia és càncer. Per entendre això no cal saber-ne molt, sobretot ara que amb un mòbil a la mà pots consultar-ho tot. Ras i curt.

Han passat dos anys i mig. Més biòpsies, analítiques, ecografies, ressonàncies magnètiques, un metge, un altre metge, i un altre, i un altre, i encara un altre. Proves i més proves. Dos anys i mig vigilant, que és com dir esperant. El protocol parla de «vigilància activa». Fins que arriba. En vint dies m'operaran.

En aquests dos anys i mig (de metges i proves) he après que la vida es juga a terminis curts. Partit a partit. El meu pròxim partit és el 23 de juliol. Ara és moment d'entrenament, del poc entrenament que queda a les meues mans.

Com una part de l'entrenament, m'he preparat algunes lectures. Entre aquestes lectures hi ha alguna cosa més lleugera, sense acabar-ho de ser, com alguna novel·la de Jordi Sierra i Fabra, de la sèrie Mascarell, i també he triat una antologia poètica de José Agustín Goytisolo, preparada per Carme Riera.

&&&

València, 05/07/21

Anote en la sala d'espera del metge.

Quantes hores he passat darrerament a les sales d'espera de metges, hospitals, clíniques...? Impossible fer-ne un càlcul.

La vida és una sala d'espera. Qui m'havia de dir que el títol del meu primer llibre anava a ser tan premonitori? Sala d'espera: un dels anomenats no espais.

En l'últim any, les hores d'espera han augmentat exponencialment. Durant eixe temps, anem pactant a la baixa amb la vida. I amb la mort. Donem per bona, en un exercici de baixada de pantalons davant l'imponderable, qualsevol rebaixa al que consideràriem innegociable.

La vida és temps. Temps i espai. Quantes hores en una sala d'espera? Quantes hores al tub de la ressonància magnètica? Quantes hores a l'ecògraf?

&&&

Oliva, 18/07/21

Els dies previs es fan llargs, cada dia pesa més que l'anterior. Alguns amics van cridant, donant senyals, preguntant, infonent ànims. Uns altres –molt pocs– no han dit res en tot aquest procés que va començar fa ara més de dos anys i mig. Sé que això és normal i així ho entenc, no saps si preguntar fereix més que callar. Amb tot, en algun cas molt concret i puntual, el silenci és decebedor.

&&&

Algemesí, 22/07/21

Vespra del dia de l'operació. Una certa tranquil·litat m'envaeix. No és de hui. Fa ja uns dies, setmanes, potser mesos. Potser va nàixer en assumir la notícia del càncer, poques hores –o dies– després d'haver començat tot. Una tranquil·litat no exempta de resignació que s'ha anat obrint el seu lloc dins meu. Ha anat creixent, fent-se gran.

Paral·lelament a l'acceptació, també han anat instal·lant-se en mi unes ganes de plorar per qualsevol perfume de melodia, per la bellesa d'un vol d'ocell, per l'interrogant o el secret d'una mirada, per la transparència d'un somriure o per qualsevol nimietat. Ganes de plorar, però el plor mai no ha arribat a exterioritzar-se. De vegades, l'he reprimat, de vegades ell mateix s'ha reprimat. Des de fa uns dies, quan ha anat envaint-me la tranquil·litat, les ganes infundades de plorar han desaparegut.

Aquest matí, per una qüestió purament domèstica, he anat sol a Oliva. He fet el meu particular comiat. M'he volgut acostar a la mar, m'he encomanat al Montgó i a la blavor de la platja de l'Aigua Morta.

& & &

Algemesí, 28/07/21

És dimecres. Estic des de diumenge a casa. El que havia de ser una estada de quatre, cinc o sis dies a l'hospital –segons el pronòstic inicial que m'havia fet el metge– s'ha convertit en una brevíssima estada de quaranta-huit hores justes: des del migdia de divendres al migdia de diumenge. Divendres de vesprada: llarga intervenció de quatre hores. Nit i matí a l'UCI, i vint-i-quatre hores en habitació. Diumenge a migdia, a casa.

Tot molt més ràpid del que era esperable. Un parell d'hores abans d'entrar a quiròfan es va instal·lar un cuc d'inquietud on tot cabia, també el pensament de la mort (un pensament que, d'altra banda, em visitava de tant en tant des d'aquell dia de desembre de 2018), però també tot presidit per una certa tranquil·litat i acceptació. La tranquil·litat del que és conscient que no pot fer-hi res més.

L'UCI. Despertar d'una anestèsia va acompanyat d'un bon grapat de sensacions estranyes, borroses, incòmodes, complicades, bàsiques, primàries (fred, ganes de pixar, set, riure, plorar, ganes de bossar). L'intent de reconstruir un món (en realitat, de tornar a crear el món, el meu món) a partir de pedaços solts: records anteriors, esgüts d'imatges, paraules i mirades pillades al vol, intuïcions, certeses. Despertar de l'anestèsia és com trobar-se un conjunt inconnex de paraules soltes de molt variada procedència semàntica, on no hi ha verbs i els que hi ha són infinitius, tampoc hi ha connectors; substantius diversos, adjectius, pocs adverbis,

algun infinitiu, l'estat primari de la consciència, de la llengua. Saps que t'han operat, tres cares joves t'acompanyen, infonen confiança. Preguntes:

–Ja està? Ja ha acabat?

–Sí!

–Ha anat tot bé?

–Sí!

–On estic?

–A l'hospital, a l'IMED...

–Sí, sí. Això ho sé. Però, vull dir, és açò l'UCI?

–Sí.

Ha estat una jove que intuïsc bella –no portar ulleres m'impedeix confirmar-ho. Necessite les ulleres. Sé que s'han quedat a l'habitació. Pense en els de fora: Amparo, Vicent i Kine.

–Quina hora és? –Intente calcular el temps passat i el que em queda per passar.

–Les nou i quart.

A partir d'ací el temps cavalcarà –sense dormir en cap moment fins ben entrada la matinada– de manera molt desigual. La sensació del pas del temps està molt descompensada: així passen deu minuts com hora i mitja. Pregunte els noms dels joves, que són atentíssims: Mauri, David i Rocío.

En quedar-se sola amb mi, Rocío em fa la confiança:

–Hui és la meua primera nit a l'UCI.

–Igual que jo.

–Vinc de consultes externes (ginecologia) i m'estrene ara. I estic astorada.

–Igual que jo. Tu estàs fent-ho molt bé. Si no m'ho hagueres dit, no ho hauria sospitat. Dones *el pego*.

M'ho agraeix. Naix l'afecte. Té l'edat del meu fill, vint-i-set anys. Naix en mi l'instint protector del pare, del professor. Després acabe sabent (perquè ella m'ho conta) que fa deu dies que ha passat per on jo estic passant, una nit a l'UCI, després d'una

intervenció. Igual que David, que fa mes i mig fou operat d'una hèrnia.

–Quins tres ens hem ajuntat! –bromege.

Rocío, com un favor, puja a la meua habitació i em rescata les ulleres. Se m'obri el món. Creix la gratitud. Confirme que és bellíssima. Milllore a l'instant. La confusió general va desapareixent. Recupere paraules i formes lingüístiques. Va fent-se la claror dins meu. Aconsegueisc amb l'ajuda dels tres trobar una millor postura per a la meua immobilitat. Van a sopar i m'indiquen que, a la mínima necessitat, els avise, són al costat.

Estic totalment nu i tapat amb un llençol (potser m'han tirat al damunt també una manta quan estava tremolant de fred). Vaig ple de cables, sondes, vies, ajuda a la respiració... Deu ser tard. Deuen passar de les dotze de la nit.

A la una i mitja de la nit, Rocío és reclamada des d'un altre lloc de l'hospital. Ve a acomiadar-se. Li desitge sort, molta sort en la seua primera nit. Em diu que, si dilluns encara estic a l'hospital, em farà visita a l'habitació. Li dic que tant com estaré (la previsió és eixir entre dimarts i dijous). Quan diumenge el metge em va donar l'alta, vaig lamentar que ja no la veuria mai més i no podria agrair-li-ho tot. Ni tan sols la podré avisar de la meua absència. És increïble comprovar com, en els moments dels límits vitals, els lligams humans uneixen persones que, en cap altra circumstància (coincidir en un bus o metro, en la cua del supermercat...), no haurien creuat ni un bon dia ni una mirada. Rocío, allà on sigues: gràcies! David i Mauri: gràcies!

Quan Rocío se'n va anar, em vaig quedar més sol.

Les hores que vingueren les vaig emprar en l'escriptura. Escriure mentalment, òbviament. Vaig poder escriure quatre o cinc relats i textos diversos. Tres o quatre els he oblidat del tot. D'un altre tinc una remotíssima idea: sobre una possible classificació –a tall d'entomòleg– de les amistats, dels companys, dels coneguts, dels veïns... i les interseccions i reubicacions que cal realitzar davant

l'experiència dels moments difícils de la vida. I, de l'últim, també només en conserve una idea molt borrosa, incompleta, difusa, sobre la intervenció que m'havia fet el robot Da Vinci i la meua vinculació familiar amb els Leonardos i Leos. (No sé si ho he comentat abans, em va operar un robot, l'anomenat Da Vinci; el meu metge, el doctor Rubio, el manipulava a quatre o cinc metres d'on jo estava.)

He estat un parell de dies a Burjassot. M'han fotut ben fotut i estic amarg i coent. Pensar en Estellés és del tot inevitable.

&&&

Algemesí, 29/07/21

Demà farà una setmana de l'operació. La recuperació a casa, amb l'ajuda dels meus, Amparo, Vicent i Kine, va pel bon camí. Però costa. Avance a cada hora, a cada dia, però em fatigue molt.

Anotar aquests apunts m'esgota. Sent música, llig (ara *Noruega*, de R. Lahuerta), estic veient una sèrie italiana en versió original (fotre amb el napolità!).

Han tornat les ganes (sense una raó concreta) de plorar. Una cançó. Un pensament fugaç, una paraula em provoca una empenta al plor.

També conteste alguns *whatsapps* i alguna telefonada d'alguns amics, companys i familiars que s'interessen per mi.

Partit a partit. M'he fixat metes curtes, les immediates. Fins al preoperatori. Fins a la PCR, fins a l'operació, fins a l'eixida de l'hospital.

La pròxima, dimarts vinent: la retirada dels punts i de la sonda. Sé que en vindran d'altres: els resultats, la rehabilitació, la recuperació de la vida més o menys normal... I les que no vull ni sospitar.

La vida està feta de bacs i ensopegades, però també de la fermesa de voler remuntar i plantar-li cara a l'adversitat. Tirar avant, i pactar amb les cartes que et reparteix la realitat. «Créixer és caure i alçar-se», així ho vam escriure en *El iaio a Nova York*.

&&&

Algemesí, 30/07/21

Hui estic de baixó. No he dormit pràcticament res de bo. Despert des de les tres de la matinada. Ganes de plorar. La sensació que els fills de puta em creixen al costat.

D'altra banda, sembla que la línia de la recuperació, que era sorprenentment ascendent, ha fet parada. Fatiga. Tristesia. Decepció. Sense haver passat res nou. O justament per això: per no haver passat res de nou.

&&&

Algemesí, 01/08/21

Les nits es fan llargues, pesades. Quan despertes cap a les tres o les quatre i ja has dormit quatre o cinc hores, encara te'n queden tres, quatre o cinc d'incomoditats nocturnes.

&&&

Algemesí, 02/08/21

Aquests dies, en concret en fa dos, ha mort Paco Cabanes, *el Genovés*. En saber la notícia, a través d'un post llegit al Facebook, tota la meua infantesa m'ha caigut al damunt com un xàfec. El Genovés, que ara sé que només se n'anava de mi sis anys, era allò més paregut a un heroi popular que he conegut entre els valencians. El fet que els meus oncles Pasqual i Maria visqueren al Genovés, i que jo hi anara amb freqüència, crec que va contribuir que jo sentira parlar molt aviat del major pilotari de tots els temps, quan –ara que ho pense– ell no devia arribar ni als vint anys.

Ahir el soterraren, la televisió pública en feu un seguiment i en les notícies en reportaren els moments més emotius: els veïns, el fèretre al trinet del poble –on jo recorde haver anat amb mon tio Pasqual que, com a practicant del poble, li tenia cura de les mans–, la contalla d'anècdotes, algunes de les quals jo ja les havia sentides abans...

Els valencians no hem tingut els Beatles, hem tingut el Genovés. O dit d'una altra manera: el Genovés són els nostres Beatles!

L'espera dels resultats de l'anatomia patològica es fa dura. Quan s'acosta el límit que t'has marcat per a telefonar a l'hospital perquè t'envien els resultats, et diuen que encara no estan.

&&&

Algemesí, 04/08/21

Temps de recuperació. Camí de recuperació. Soc plenament conscient que és un trajecte que he de recórrer jo, que ningú no pot fer per mi. Amb ajuda dels meus i dels professionals, però l'he de fer jo.

Comence a pensar (a desitjar, potser és més exacte) que puc haver deixat ja el càncer en aquell quiròfan. Cal ser prudent en els

pensaments, en els desitjos. Cal esperar resultats. Però i si, després de dos anys i mig llargs, he deixat el càncer que m'ha acompanyat (mal acompanyat) durant tot aquest temps?

&&&

Algemesí, 05/08/21

Van passant els dies i l'operació va quedant enrere. Ara puc mirar una miqueta més endavant. El meu futur el tinc fixat ara en el 15 de setembre, que serà quan tornaré a veure el metge i m'interprete l'anatomia patològica i l'analítica. El 16 de setembre no entra ja en el meu calendari. En canvi, ara comence a mirar-me aquell desembre de 2018 amb uns altres ulls. Amb por, amb moltes prevencions, amb molts peròs... però me'l mire diferent.

Els resultats de la primera biòpsia, llegits i entesos mínimament per saber que hi havia un càncer, ho van canviar tot de dalt a baix. Les coses importants deixaven de sobte de ser importants. Hi havia altres urgències més importants, més immediates. Crec que feia un any que havia fet i signat el meu testament vital. Ara allò –que va nàixer de veure morir els meus pares– prenia un altre sentit. Per aquells dies de desembre, ja en el període de vacances escolars, jo estava immers en el final de la novel·leta que portava entre mans: *El iaio a Nova York*. El final era el que era: la mort anunciada de l'avi. I no en podia ser un altre. A causa del colp rebut en aquella sala d'espera de l'hospital amb uns papers que em tremolaven entre les mans, vaig haver de parar uns dies. Posposar la redacció del final per a més endavant. Crec que l'aturada fou d'una o dues setmanes. El final era el que era i no en podia ser un altre, però sí que podia variar –i molt– el to, el punt de vista, la implicació personal i, doncs, el resultat final del text. Però també jo me'n podia ressentir emocionalment més o menys amb el frec a frec de les paraules i la realitat. Ferir-me, fer-me mal a mi mateix. Siga com siga ho vaig

tirar endavant i ho vaig acabar abans que finalitzara aquell gener. Ho sé amb certesa perquè el text el vaig enviar (sense el repòs pertinent per a refer coses) al Premi Altea de Narrativa Infantil i Juvenil que tenia el termini de lliurament el 30 o 31 de gener.

Després, a llibre premiat, vaig poder fer-li una revisió profunda.

&&&

Algemesí, 06/08/21

He de demanar l'informe de l'anatomia patològica de la peça que m'han extirpat. Em falta el coratge, perquè aquest informe no el veurà el meu metge fins el 15 de setembre. I si, del text, segurament críptic per a mi, deduïsc –erròniament o no– que la cosa pinta malament o, pitjor encara, letal? Em fa por. Però i si, en canvi, el text és més diàfan i dona pistes sobre la desitjada desaparició total de les cèl·lules malignes?

Telefone o no telefone?

&&&

Oliva, 07/08/21

El Facebook em recordava ahir que fa quatre anys estàvem a Berlín. Enguany no anirem ni a Berlín, ni a París, ni a Liverpool, ni a cap ciutat europea, ni tampoc farem el viatge a Nova York que teníem previst per a l'estiu de l'any passat i que fou avortat per la pandèmia. Enguany ens quedem ací. La convalescència obliga a passes curtes i calculades, a ressituar-se i ressituar els altres. El viatge d'enguany és interior, un viatge cap a l'origen, cap al principi i la fi. Aprofitarem per fer net. Tot el que m'ha passat i he viscut aquests últims dos anys i mig llargs, com a mínim, ha servit per a conèixer, valorar i avaluar les persones que configuren i han configurat el meu món.

És un tòpic, però és cert, allò que diu que és en l'adversitat on ens coneixem i coneixem els altres. Alguns aproven –i ho fan amb nota. Hi ha, però, també algun cas molt anecdòtic i aïllat que lamentablement i dolorosa suspén. També amb nota. Potser el relat escrit mentalment en la nit de l'UCI anava per aquest cantó.

&&&

Oliva, 08/08/21

És diumenge. Van passant els dies, hui fa un parell de setmanes que vaig eixir de l'hospital i setze dies des que m'operaren. La recuperació és miraculosa.

En aquests dies he llegit prou. Entre altres coses, la setmana passada vaig acabar de llegir *Noruega* de Rafa Lahuerta, el llibre de la temporada, el text del qual tothom parla. Crec que és la primera vegada que llig la novel·la de moda. M'agrada deixar passar un temps davant els fenòmens que giren al voltant de la literatura i que aquest temps actue de filtre. En aquesta ocasió, però, no he seguit la meua norma.

Els atacs a l'obra, així com les defenses, els he vist tan viscerals que no m'hi he pogut resistir. Una vegada llegida, crec que ni era per a tant ni per a tan poc. Qui l'ha atacat ho ha fet amb arguments fluixos i poc literaris. De qui l'ha defensat, en podríem dir el mateix. Crec que el relat és criticable per motius literaris: excessives repeticions innecessàries que saturen el relat i els lectors, alguns personatges que estan poc definits i són confusos i també repetitius respecte a altres de semblants. Però sobretot em sembla gratuït tot l'aparell metaliterari, tot allò dels projectes de novel·la que vol escriure (ara de memòria diria que en són tres o quatre) i que no fan més que engrossir un llibre que ja és gros per al que és, que per a mi no aporten res. Si vols escriure una novel·la, escriu-la i calla. No cal que m'ho digues a cada dues pàgines.

D'altra banda, m'han semblat interessants moltes coses, i fins i tot ben aconseguides: des de la superació del complex per usar el col·loquial valencià, amb alguna solució lingüística agosarada (i altres de sobreres), a alguns passatges meravellosos, per exemple de la primera part. També la recuperació d'una època, d'uns espais, i la literaturització d'un punt de vista i d'un posicionament social, polític, ideològic poc –o gens– vist en les latituds literàries valencianes i en valencià. Sense complexos.

Això sembla que ha irritat a algú, segons contem i hem pogut llegir. Crec que això, acompanyat de l'èxit de vendes –s'especula amb xifres d'uns 10.000 exemplars venuts en uns pocs mesos i a uns 20 € de preu!–, això crec que ha irritat a algú i això mateix parla de la mediocritat humana i les enveges.

Pense que seria de savis encoratjar l'autor a continuar escrivint –i que ho faça en valencià– i esperar-ne els resultats per a lapidar-lo o santificar-lo. Donem-li l'opció. Jo, de moment, dic que l'he llegit i ho he fet ben a gust, tot i que al meu parer al llibre li pot sobrar un centenar de pàgines.

&&&

Oliva, 09/08/21

Dia bascó. Encapotat i bascó. Xafogor és la sensació. Les molèsties i els dolors, de generalitzats, es van individualitzant. Estic a la terrasetta intuïnt un Mondúver que s'amaga darrere d'uns núvols de calor, i una línia de mar que es confon amb l'horitzó gris. Per davall passen incansables els *runners* (es diu així?), els corredors i els caminants, des que m'alce fins que em gite i a qualsevol hora no paren de passar, com les maletes en la cinta transportadora dels aeroports.

M'acompanyen els Beatles. Els qui em coneixen saben que els Beatles sempre m'acompanyen des de fa quasi una cinquantena

d'anys. Ara acaba de sonar «Tomorrow Never Knows» de l'LP *Revolver*, un dels discs més desconeguts dels quatre de Liverpool. Ara fa deu anys estàvem a Liverpool –m'ho ha recordat el Facebook. M'agradaria tornar a Liverpool. Passejar per l'Albert Dock, recórrer Woolton i entrar al petit cementeri, veure la tomba d'Eleanor Rigby i la del pare McKenzie, honorar el santuari on es van conèixer John i Paul. I plorar. Plorar per la felicitat del regal d'un món amb els Beatles (la millor reflexió de la pel·lícula *Yesterday* és justament aquesta: un món amb els Beatles és un món millor).

Recórrer amunt i avall Mathew Street, entrar en la rèplica de The Cavern, encara que els Beatles mai hi posaren els peus, ni el Cavern original –hui desaparegut– tampoc no fora un lloc especialment important en la seua formació. Més importància i influència van tenir els clubs d'Hamburg. Però, en fi, la llegenda és la llegenda.

Tornar a Liverpool. Tornar a casa. Tornar on tot va començar. Tornar. *Get Back!*

&&&

Oliva, 11/08/21

Ahir, que em tocava reiniciar la rehabilitació, vaig arrebregar l'informe de l'anatomia patològica a l'IMED, l'hospital on m'operaren. Malgrat el llenguatge críptic i especialitzat intuïsc –o vull intuir– que tot ha eixit bé, encara que això ho haurà d'interpretar el metge, juntament amb l'analítica –el marcador tumoral– que em farà la segona setmana de setembre, que és quan toca fer-ho, als quaranta-cinc dies de l'operació. Mentrestant toca esperar. Segons interprete de l'informe de l'anatomia patològica, el grau del càncer ha pujat un parell de punts des de la primera biòpsia que em feren fa més de dos anys i mig. Sembla que l'opció d'operar no era gens desgavellada; ben al contrari, crec que era la que tocava.

Només desitge que hàgem arribat a temps i la cosa no haja anat més enllà i s'hi haja escampat.

&&&

Oliva, 13/08/21

Per falta de previsió, m'he quedat sense continuïtat de lectura. Aquests dies de convalescència els estic passant a l'apartament de la platja, en la frontera del Molinell que separa o agermana la Safor i la Marina.

Dels llibres que tinc a la mà o ja els he llegits o no em fan el pes. Tinc l'opció de llegir els meus –alguns dels meus que tinc per ací. No ho he fet mai (vull dir: llegir un llibre meu quan ja s'ha publicat), llevat del meu primer llibre. De fa uns anys, de tant en tant, em ve la temptació de rellegir-ne algun. Però em fa por i pesera. Por, perquè tem descobrir un jo meu anterior que no m'agrada o on jo no m'acabe de reconèixer. I perquè ara ja seria irremeiable. Què podria fer-hi? No m'abelliria reescriure'l ni cap editorial tindria interès a posar-hi remei. I, d'altra banda, a qui li pot interessar el que jo vaig escriure fa deu, quinze, vint o vint-i-cinc anys?

La veritat és que em trobe fora –cada vegada més allunyat– d'aquesta fira de vanitats que és el nostre esquifit món-mercant literari. Capelles, capelletes, mediocres, fariseus, pidolaires, aprofitats professionals, que fan venir basques. Sempre els mateixos i les mateixes que mouen el *cotarro* i estan als mateixos llocs, tocant-se el cul els uns als altres i mirant-se el melic. Fa pena. Fan pena. Però fan mal, i molt, aquestes màfies –màfies que tenen noms i cognoms, i jo en conec i n'he tractat algunes– fan mal.

Per higiene, per dignitat, per orgull i per amor propi me n'he anat allunyant.

&&&